

Henrik Ibsen: STRAHOVI

1. AVTOR, NASLOV, ČAS NASTANKA, OBLIKA DELA

Henrik Ibsen (1828 - 1906), po rodu Norvežan, rojen v družini propadlega trgovca, je preživel težko mladost. Po poklicu je bil dramaturg in vodja gledališča v Oslu. Z državno štipendijo je odpotoval v tujino, kasneje pa se je vrnil v Oslo, kjer je tudi umrl.

Poleg ne tako pomembne lirike obsega Ibsnovo delo predvsem drame, nastale v treh obdobjih avtorjevega ustvarjanja. V prvem obdobju je v skladu s *tradicijami romantične dramatike* prikazal dogodke iz nacionalne zgodovine in ljudske folklorne (Pretendenti na prestol, Katalina...). V drugem obdobju je ustvaril vrsto dram, ki predstavljajo višek evropske *realistične dramatike* (Nora, Strahovi, Stebri družbe). V njih je z družbenomoralnega stališča kritično prikazoval sodobno meščansko družbo. V obravnavani drami je analiziral zakon in družino ter se z obravnavo problema dednosti približal *naturalizmu*, s čimer se je v literarno zgodovino zapisal kot najpomembnejši dramatik naturalizma in realizma. V zadnjem obdobju je Ibsen v ospredje postavil analizo posameznika, njegovega notranjega doživljanja in podzavesti ter se s tem preusmeril v *psihološki realizem* (Gospa z morja).

2. DOGAJALNI PROSTOR IN ČAS

Širši čas: konec 19. stoletja, ožji čas: od popoldneva do jutra, manj kot en dan. Dogaja se na posestvu gospe Alvingove, v zahodnem koncu Norveške.

3. KNJIŽEVNE OSEBE, NJIHOV ZNAČAJ, DRUŽBENI POLOŽAJ IN ŽIVLJENJSKI NAZOR

Helene Alvingova: Je vdova po stotniku in komorniku Alvingu. Poročila se je s snubcem, ki ji je ponudil največje premoženje, pri tem pa je zatajila srce, saj je ljubila pastorja Mandersa. Je odločna, obvladana, razumna in precej razgledana ženska, ki si z branjem razširja znanje. Razume, da sta oba z možem žrtvi družbe. Osvalda ima zelo rada in bi zanj storila vse.. še vedno odlaša s končno odločitvijo oziroma s soočenjem s preteklostjo (s strahovi). Na koncu igre ostane sama in razdvojena.

Stotnik Alving: Veseljaški, lahkoživ, brezbožen in nemoralen moški, ki je imel zvezo z služkinjo Johanne. Je nesposoben, moški ohromljenih moralnih kvalitet. Je slab mož in oče.

Osvald Alving: Sin gospe Alvingove in stotnika Alvinga je večino svojega življenja preživel v Parizu, kjer se je posvetil slikarstvu. Je bister, razsoden moški. Po očetu je podedoval neozdravljivo spolno bolezen, prav tako pa tudi nagnjenje do zabav, pijače in žensk. Življenje doma ga duši, zato išče izhod v pijači in pri Regine. Mater spoštuje in pričakuje njeno pomoč, pričakuje celo, da mu bo pomagala umreti.

Pastor Mendes: Je duhovnik in si domišlja, da so njegove sodbe pravilne. Njegovi nazori so okosteneli, saj je prepričan, da ljudje nimajo pravice biti srečni, vsiljuje jim krščanske nazore o dolžnosti in odspovedi. Je zaslepljen, nerazgledan in se boji, da bi njegovo ime postalo omadeževano. Je naiven in ga lahko vsak, ki izkoristi njegovo dobrosrčnost, prepriča o pravilnosti njegovih dejanj (Engstrand).

Jakob Engstrand: Je precej dvolična oseba. Stalno se kesa, krivdo pa zvrča na skušnjave, ki se jim ne more ali pa noče upreti. Je Reginim krušni oče, saj

se je poročil z Alvingovo služkinjo Johanne, ko je njeno razmerje z Alvingom odkrila Alvingova. Regine ga ne ceni in ne spoštuje. Vdan je lahkoživosti, po malem izkorišča ljudi, še najbolj pastolja Mandersa. Je edina dramska oseba, ki s požarom zavetišča – doseže svoj cilj.

Regine: Je nezakonska hči stotnika Alvinga in služkinje Johanne. Nekaj let je živela v mestu v oskrbi krušnega očeta Engstranda, ki pa zanjo ni najbolje skrbel. Potem jo je Alvingova vzela k sebi, jo vzgojila in izsolala. Regine je živahna ženska, ki se želi dobro poročiti, pri tem pa računa na Osvalda. Želi si zabav in velikega sveta. Njeni predsodki pa se pred moralnostjo razblinijo, ko izve kakšna ženska je bila njena mati. Takoj, ko izve, da je hčerka Alvinga zapusti Osvalda in Alvingovo in se skupaj s krušnim očetom Engstrandom odpravi domov.

Johanne: Je nemoralna in preračunljiva ženska, ki je imela zvezo z stotnikom Alvingom in mu rodila hčerko – Regine. Ker ji je Alvingova plačala je to skrivnost zadržala zase in se poročila z Engstrandom.

4. TEMA IN PROBLEM DELA

Posledice zlaganih zakonskih in družinskih odnosov. Ideja: osvoboditev osebnosti, osvoboditev od preživelih strahov.

5. POSEBNOSTI V ZGRADBI, JEZIKU IN NAČINU IZRAŽANJA

Jezik je stvaren, osebe govorijo glede na svoje značajske poteze (Manders – glede na svetopisemsko retoriko govori čustveno obarvane besede). Slog pisanja je svetopisemska retorika, veliko je ljubkovalnih izrazov in ponavljanja. Pisatelj poudari bistvo prav s ponavljanji.

6. OSEBNO RAZUMEVANJE IN VREDNOTENJE DELA

Knjiga mi je bila zelo všeč, saj imam zelo rad dramska dela. Všeč mi je bilo, da so dogodki zelo natančno opisani v dialogih med dramskimi osebami. Med vsemi osebami mi je bila najbolj všeč gospa Alvingova. Bila je zelo močna ženska in bilo mi je všeč, da se je znala postaviti zase in da je znala poskrbeti zase in za svojega moža. Najbolj začuden pa sem bil nad Regine. Menil sem, da bo na koncu ostala s polbratom in mu dajala podporo, ki jo je potreboval, vendar tega ni storila in je raje odšla s svojim krušnim očetom Engstrandom domov.

7. IZBRANI ODLOMEK ALI PRIZOR

Najbolj pretresljiv dogodek je konec Osvaldovega življenja, prepričevanje Alvingove naj mu pomaga pri smrti in na koncu njegova smrt. Ko Osvald izve resnico o svojem očetu se mu podrejo vsi upi v življenje. Hotel je živeti najprej z Regine, kolikor mu je še ostalo življenja. A v trenutku se sanje razblinijo, vse kar je upal umre, se spremeni zaradi resnice, ki ga je tako močno ranila, prizadela. Ko izve resnico, mu ni več do življenja, vse je zanj bedno, brezupno. A svoj načrt o smrti mora povedati tudi mami in jo prepričati o tem, a to je težje. Gospa Alvingova tega najprej noče sprejeti, a na koncu vidi, da ni druge rešitve in da bo s tem sina rešila trpljenja.